

Datum van
inontvangstneming

:

16/03/2022

Zaak C-819/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

30 december 2021

Verwijzende rechter:

Landgericht Aachen (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

6 december 2021

Verzoekende partij:

Staatsanwaltschaft Aachen

Voorwerp van het hoofdgeding

Erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse strafvonnisen – Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Recht op een eerlijk proces – Lidstaat waar het justitiële apparaat naar het oordeel van de rechter van de tenuitvoerleggingslidstaat niet langer volgens het beginsel van de rechtsstaat functioneert – Mogelijkheid voor de rechter van de tenuitvoerleggingslidstaat om de tenuitvoerlegging van het buitenlandse vonnis te weigeren

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Kan de rechter van de tenuitvoerleggingslidstaat, die is aangezocht om uitspraak te doen over de verklaring van uitvoerbaarheid, op grond van artikel 3, lid 4, van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 juncto artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie weigeren om het vonnis van een andere lidstaat te erkennen en de bij dat vonnis opgelegde sanctie ten uitvoer te

leggen overeenkomstig artikel 8 van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008, wanneer er aanwijzingen bestaan dat de omstandigheden in deze lidstaat ten tijde van de vaststelling van de ten uitvoer te leggen beslissing of de daarmee samenhangende latere beslissingen onverenigbaar zijn met het grondrecht op een eerlijk proces, omdat het justitiële apparaat zelf in die lidstaat niet langer volgens het in artikel 2 VEU verankerde beginsel van de rechtsstaat functioneert?

2. Kan de rechter van de tenuitvoerleggingslidstaat, die is aangezocht om uitspraak te doen over de verklaring van uitvoerbaarheid, op grond van artikel 3, lid 4, van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 juncto het in artikel 2 VEU verankerde beginsel van de rechtsstaat weigeren om het vonnis van een andere lidstaat te erkennen en de bij dat vonnis opgelegde sanctie ten uitvoer te leggen overeenkomstig artikel 8 van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008, wanneer er aanwijzingen bestaan dat het justitiële apparaat in deze lidstaat ten tijde van de uitspraak over de verklaring van uitvoerbaarheid niet langer volgens het in artikel 2 VEU neergelegde beginsel van de rechtsstaat functioneert?

3. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord:

Moet – vooraleer de erkenning van een vonnis van een rechter van een andere lidstaat en de tenuitvoerlegging van de bij dat vonnis opgelegde sanctie wordt geweigerd onder verwijzing naar artikel 3, lid 4, van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 juncto artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, op grond dat er aanwijzingen bestaan dat de omstandigheden in deze lidstaat onverenigbaar zijn met het grondrecht op een eerlijk proces, omdat het justitiële apparaat zelf in die lidstaat niet langer volgens het beginsel van de rechtsstaat functioneert – als tweede stap worden nagegaan of met name de veroordeelde(n) in de betrokken procedure nadelige gevolgen heeft (hebben) ondervonden van de met het grondrecht op een eerlijk proces onverenigbare omstandigheden?

4. Indien de eerste en/of de tweede vraag ontkennend worden/wordt beantwoord in die zin dat het niet aan de rechterlijke instanties van de lidstaten, maar aan het Hof van Justitie van de Europese Unie staat om te beslissen of de omstandigheden in een lidstaat onverenigbaar zijn met het grondrecht op een eerlijk proces, omdat het justitiële apparaat zelf in deze lidstaat niet langer volgens het beginsel van de rechtsstaat functioneert:

Was het justitiële apparaat in de Republiek Polen op 7 augustus 2018 en/of op 16 juli 2019 gebaseerd op het beginsel van de rechtsstaat als bedoeld in artikel 2 VEU, en is het thans gebaseerd op dit beginsel?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikel 47, eerste alinea

Kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op strafvonnisen waarbij vrijheidsstraffen of tot vrijheidsbeneming strekkende maatregelen zijn opgelegd, met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in de Europese Unie (PB 2008, L 327, blz. 27)

Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten (PB 2002, L 190, blz. 1)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (Duitse wet inzake internationale rechtshulp in strafzaken; hierna: „IRG”), met name § 73, tweede volzin, die overeenstemt met artikel 3, lid 4, van kaderbesluit 2008/909.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 De Poolse staatsburger M.D. heeft zijn gewone verblijfplaats in Duitsland. De Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (rechter in eerste aanleg Szczecin-Prawobrzeże, Polen) heeft M.D. op 7 augustus 2018 veroordeeld tot een vrijheidsstraf van zes maanden, waarvan de tenuitvoerlegging werd opgeschort. M.D. was niet aanwezig bij de terechtzitting op 7 augustus 2018. Volgens de Sąd Okręgowy Szczecin (rechter in tweede aanleg Szczecin, Polen) is de oproeping voor de terechtzitting van 7 augustus 2018 verzonden naar het adres van M.D. in Pyrzyce (Polen), dat hij tijdens het vooronderzoek had opgegeven.
- 2 De aan de veroordeling ten grondslag liggende feiten zijn begaan in de periode van maart 2009 tot 31 juli 2009 en zijn volgens het Duitse Strafgesetzbuch (strafwetboek; „StGB”) strafbaar als verduistering en valsheid in geschrifte in de zin van § 246, lid 1, respectievelijk § 267 StGB.
- 3 Bij beschikking van 16 juli 2019 heeft de Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże de opschorting van tenuitvoerlegging herroepen en de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf gelast.
- 4 Op 17 december 2020 heeft de Generalstaatsanwaltschaft Köln (bureau van de procureur-generaal Keulen, Duitsland) besloten om M.D. niet uit te leveren, ondanks het Europees aanhoudingsbevel van de Sąd Okręgowy Szczecin van 13 augustus 2020, op grond dat hij zijn gewone verblijfplaats in Duitsland heeft en zich tegen de uitlevering heeft verzet.

- 5 Op 26 januari 2021 heeft de Sąd Okregowy Szczecin de Generalstaatsanwaltschaft Berlin (bureau van de procureur-generaal Berlijn, Duitsland) overeenkomstig artikel 4 van kaderbesluit 2008/909 verzocht om de overname van de aan M.D. opgelegde vrijheidsstraf te onderzoeken. De Generalstaatsanwaltschaft Berlin heeft dit verzoek doorgeleid aan het bevoegde openbaar ministerie van Aken, omdat M.D. zijn woonplaats heeft in het rechtsgebied van dit openbaar ministerie in Duitsland.
- 6 Het openbaar ministerie van Aken heeft M.D. gehoord in verband met het verzoek van de Sąd Okregowy Szczecin.
- 7 Op 18 juni 2021 heeft M.D. het openbaar ministerie van Aken telefonisch meegedeeld dat hij via een advocaat zou proberen de kwestie met de Poolse autoriteiten op te lossen. Hij zou geen oproeping hebben ontvangen. Voorts waren de aantijgingen volgens hem ook ten gronde onjuist.
- 8 Op 11 augustus 2021 heeft het openbaar ministerie van Aken de schriftelijke opmerkingen van M.D. ontvangen. Daarin zette hij uiteen dat hij de personenauto, waarop de veroordeling van 7 augustus 2018 betrekking heeft, als vergoeding had gekregen. Hij was niet gevlucht naar Duitsland, maar was naar Duitsland gekomen om een beter leven met zijn gezin te hebben. Sinds 2011 woont hij met zijn gezin in Duitsland. Niemand heeft hem geïnformeerd over het verloop van de procedure die in Polen tegen hem liep. In 2016 heeft een Poolse officier van justitie contact met hem opgenomen. Daarop is hij naar Polen gereisd en heeft hij bij de politie een verklaring afgelegd. Voorts heeft hij zijn Duits adres als contactadres achtergelaten. In de volgende brief die hij van de Poolse autoriteiten heeft ontvangen, is hem meegedeeld dat hij bij een definitieve rechterlijke beslissing was veroordeeld.
- 9 Op 2 november 2021 heeft het openbaar ministerie van Aken de verwijzende rechter verzocht de tenuitvoerlegging van het vonnis van de Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże, in samenhang met de beschikking van deze rechterlijke instantie van 16 juli 2019, ontvankelijk te verklaren en overeenkomstig de Poolse tenuitvoerleggingsregeling een vrijheidsstraf van zes maanden op te leggen. Volgens het openbaar ministerie van Aken zijn de voorwaarden voor de tenuitvoerlegging van het Poolse vonnis vervuld.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 10 De verwijzende rechter geeft om te beginnen een zeer gedetailleerd overzicht van de rechtspraak van het Hof met betrekking tot de justitiële hervormingen en de rechtsstaat in Polen, met name de arresten van 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality (Gebreken in het gerechtelijk apparaat) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), 5 november 2019, Commissie/Polen (Onafhankelijkheid van de gewone rechterlijke instanties) (C-192/18, EU:C:2019:924), 19 november 2019, A. K. e.a. (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy) (C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:982), 15 juli 2021,

Commissie/Polen (Tuchtregeling voor rechters) (C-791/19, EU:C:2021:596), 2 maart 2021, A. B. e.a. (Benoeming van rechters bij de Sąd Najwyższy – Beroep) (C-824/18, EU:C:2021:153) (met inbegrip van de daaropvolgende beslissing van het Poolse constitutionele hof van 7 oktober 2021), en 16 november 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim e.a. (C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931), alsmede de beschikkingen van de vicepresident van het Hof van 14 juli 2021, Commissie/Polen (C-204/21 R, niet gepubliceerd), en 27 oktober 2021, Commissie/Polen (C-204/21 R, niet gepubliceerd, EU:C:2021:877).

- 11 Voorts gaat de verwijzende rechter uitvoerig in op het voorstel van de Europese Commissie voor een besluit van de Raad betreffende de constatering van een duidelijk gevaar voor een ernstige schending, door de Republiek Polen, van de rechtsstaat [COM (2017) 835 final] en verwijst hij ook naar twee arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, namelijk de twee tegen Polen gewezen arresten van 7 mei 2021 (Xero Flor w Polsce sp. z o.o. tegen Polen, klacht nr. 4907/18) en 8 november 2021 (Dolińska-Ficek en Ozimek tegen Polen, klachten nrs. 49868/19 en 57511/19).
- 12 Eerste prejudiciële vraag: de verwijzende rechter komt op basis van de uiteengezette rechtspraak en de maatregelen van de Commissie tot de conclusie dat objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens over de werking van het Poolse justitiële apparaat erop wijzen dat de omstandigheden in het Poolse justitiële apparaat ten tijde van de uitspraak van de Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże van 7 augustus 2018 en de beschikking van deze rechterlijke instantie van 16 juli 2019 onverenigbaar waren met het grondrecht van M.D. op een eerlijk proces krachtens artikel 47, tweede alinea, van het Handvest.
- 13 De vraag is dus of de op grond van artikel 3, lid 4, van kaderbesluit 2008/909 te nemen beslissing of het justitiële apparaat in de Republiek Polen op 7 augustus 2018 respectievelijk 16 juli 2019 functioneerde volgens het beginsel van de rechtsstaat als bedoeld in artikel 2 VEU, en of het grondrecht van M.D. op een eerlijk proces uit hoofde van artikel 47, tweede alinea, van het Handvest werd gewaarborgd, berust bij de rechter van een lidstaat, die wordt verzocht zich uit te spreken over de uitvoerbaarverklaring, dan wel of het hierbij gaat om een vraag aangaande de „uitlegging van de Verdragen”, waarvoor krachtens artikel 267, eerste alinea, onder a), VWEU enkel het Hof bevoegd is.
- 14 Het Hof heeft in het arrest van 16 november 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim e.a. (C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931) weliswaar geoordeeld dat artikel 267 VWEU het Hof niet de bevoegdheid verleent om de bepalingen van Unierecht op een concreet geval toe te passen, maar enkel om zich uit te spreken over de uitlegging van de Verdragen en de handelingen van de instellingen van de Unie.
- 15 Volgens de verwijzende rechter is de vraag of de omstandigheden in een lidstaat verenigbaar waren met het beginsel van de rechtsstaat in artikel 2 VEU en het

grondrecht van betrokkene op een eerlijk proces krachtens artikel 47, tweede alinea, van het Handvest, dusdanig fundamenteel dat de uitspraak daarover niet kan worden overgelaten aan de individuele rechterlijke instanties van een lidstaat, maar op uniforme wijze moet worden beantwoord door het Hof krachtens artikel 267, eerste alinea, onder a), VWEU. Anders dreigt de rechtszekerheid in het gedrang te komen door uiteenlopende uitleggingen van de rechterlijke instanties van de lidstaten van bepalingen die van cruciaal belang zijn voor de Europese Unie als gemeenschap die op het beginsel van de rechtsstaat is gegrondvest.

- 16 Tweede prejudiciële vraag: volgens de verwijzende rechter bestaan er ten tijde van de verwijzing naar het Hof objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens over de werking van het gerechtelijk apparaat in Polen, waaruit blijkt dat de omstandigheden binnen dat apparaat ten gevolge van verschillende maatregelen in het kader van de zogenoemde „hervormingen van de rechterlijke macht” onverenigbaar zijn met het als gemeenschappelijke waarde in artikel 2 VEU verankerde beginsel van de rechtsstaat.
- 17 Het Hof heeft in het arrest van 15 juli 2021, Commissie/Polen (Tuchtregeling voor rechters) (C-791/19, EU:C:2021:596), verklaard dat de eerbiediging door een lidstaat van de in artikel 2 VEU neergelegde waarden – dus ook de eerbiediging van het rechtsstaatbeginsel – een voorwaarde is voor het genot van alle rechten die uit de toepassing van de Verdragen op die lidstaat voortvloeien.
- 18 Volgens de verwijzende rechter volgt daaruit dat zelfs wanneer de situatie in een lidstaat ten tijde van de uitvaardiging van de ten uitvoer te leggen beslissing of de daarmee verband houdende latere beslissingen door de rechterlijke autoriteiten van de verzoekende lidstaat in overeenstemming was met het rechtsstaatbeginsel, de uitvoerbaarverklaring moet worden geweigerd op grond van artikel 3, lid 4, van kaderbesluit 2008/909 wanneer de situatie in de verzoekende lidstaat inmiddels – met andere woorden, vóór de beslissing van de rechter die is aangezocht om uitspraak te doen over de uitvoerbaarverklaring – zodanig is gewijzigd dat zij niet langer verenigbaar is met het beginsel van de rechtsstaat. Wanneer de betrokken lidstaat het beginsel van de rechtsstaat als een in artikel 2 VEU neergelegde waarde niet meer eerbiedigt, zou deze volgens de overwegingen van het Hof in voornoemd arrest de uit de toepassing van de Verdragen voortvloeiende rechten – en dus ook het recht uit hoofde van artikel 8 van kaderbesluit 2008/909 op erkenning en tenuitvoerlegging van een eigen vonnis door de rechterlijke autoriteiten van een andere lidstaat – kunnen verliezen.
- 19 In dat verband rijst tevens de vraag of de beslissing of de Republiek Polen de in artikel 2 VEU verankerde waarde van de rechtsstaat niet (of niet langer) eerbiedigt en derhalve de uit de toepassing van de Verdragen op haar voortvloeiende rechten verliest, kan worden genomen door de rechterlijke instanties van de lidstaten, dan wel krachtens artikel 267, eerste alinea, onder a), VWEU uitsluitend aan het Hof toekomt.

- 20 De beantwoording van deze vraag is van belang voor de onderhavige zaak, omdat zelfs wanneer ervan wordt uitgegaan dat – anders dan de verwijzende rechter oordeelt – de omstandigheden in Polen ten tijde van de beslissingen van de Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże van 7 augustus 2018 en 16 juli 2019 verenigbaar waren met het grondrecht op een eerlijk proces, er op grond van de huidige ontwikkelingen in elk geval concrete aanwijzingen bestaan dat het in artikel 2 VEU neergelegde rechtsstaatbeginsel niet (of niet langer) wordt geëerbiedigd in de Republiek Polen.
- 21 Ter onderbouwing van zijn opvatting voert de verwijzende rechter aan dat in de zaak C-204/21, de Republiek Polen de voorlopige maatregelen die de vicepresident van het Hof op 14 juli 2021 heeft gelast, niet of ontoereikend is nagekomen, met als gevolg dat de vicepresident van het Hof bij beschikking van 27 oktober 2021 een dwangsom van 1 000 000 EUR per dag heeft opgelegd.
- 22 Bij arrest van 7 oktober 2021 heeft het Poolse constitutioneel hof, in antwoord op het arrest van 2 maart 2021, A.B. e.a. (Benoeming van de rechters bij de Sąd Najwyższy – Beroep) (C-824/18, EU:C:2021:153), geoordeeld dat bepaalde onderdelen van het Unierecht, met name de poging van het Hof om zich te mengen in de Poolse rechterlijke macht, in strijd zijn met de Poolse grondwet.
- 23 De verwijzende rechter concludeert daaruit dat de Republiek Polen zich niet langer gebonden acht aan het beginsel van de voorrang van het Unierecht.
- 24 Derde prejudiciële vraag: in het kader van deze vraag verwijst de verwijzende rechter opnieuw naar het arrest van het Hof van 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality (Gebreken in het gerechtelijk apparaat) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), waarin het Hof de verplichting om te beoordelen of er sprake is van een specifieke schending of bedreiging van de grondrechten met betrekking tot het Europees aanhoudingsbevel heeft gerechtvaardigd door te verwijzen naar de bewoordingen van overweging 10 van kaderbesluit 2002/584, waarin de exclusieve beslissingsbevoegdheid betreffende de opschorting van de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel is toebedeeld aan de Europese Raad.
- 25 Kaderbesluit 2008/909 bevat echter geen vergelijkbare regeling. Bijgevolg rijst de vraag of ook in het onderhavige geval dient te worden beoordeeld – overeenkomstig de uit twee stappen bestaande methode die door het Hof is geformuleerd in het arrest van 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality (Gebreken in het gerechtelijk apparaat) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) – of M.D. ingevolge zijn veroordeling door de Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże op 7 augustus 2018, in samenhang met de beslissing van deze rechter van 16 juli 2019, een reëel gevaar liep dat zijn grondrecht op een onafhankelijke rechter zou worden geschonden en dat derhalve zijn grondrecht op een eerlijk proces in de kern zou worden aangetast.
- 26 Volgens de verwijzende rechter is een concrete beoordeling of er sprake is van een schending of een bedreiging van de grondrechten van M.D. niet vereist omdat

kaderbesluit 2008/909 geen met overweging 10 van kaderbesluit 2002/584 vergelijkbare regeling bevat. Voorts verwijst hij naar het arrest van het Hof van 27 mei 2019, OG en PI (Openbaar ministerie van Lübeck en van Zwickau) (C-508/18 en C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), dat ook betrekking had op de omvang van het vereiste van rechterlijke onafhankelijkheid en waarin het Hof heeft geoordeeld dat de enkele abstracte mogelijkheid van politieke inmenging door de minister van Justitie volstaat voor de vaststelling dat de Duitse openbare ministeries het risico liepen dat zij worden beïnvloed door de uitvoerende macht bij de beslissing om een Europees aanhoudingsbevel uit te vaardigen. Om deze reden konden de Duitse openbaar ministeries niet worden aangemerkt als „uitvaardigende rechterlijke autoriteit” in de zin van artikel 6, lid 1, van kaderbesluit 2002/584.

- 27 Naar het oordeel van de verwijzende rechter kan de uit twee stappen bestaande beoordelingsmethode die door het Hof is ontwikkeld met betrekking tot de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel evenmin overeenkomstig worden toegepast op de beslissing over de tenuitvoerlegging van een vonnis, aangezien de betreffende kwesties niet vergelijkbaar zijn.
- 28 Het Hof heeft in het genoemde arrest van 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality (Gebreken in het gerechtelijk apparaat) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), namelijk uiteengezet dat – nadat een objectieve schending van het beginsel van de rechtsstaat is vastgesteld – als tweede stap moet worden beoordeeld of betrokkene door zijn overlevering aan de uitvaardigende rechterlijke autoriteit een reëel gevaar loopt dat zijn grondrecht op een onafhankelijke rechter wordt geschonden en dat bijgevolg zijn grondrecht op een eerlijk proces in de kern wordt aangetast. De door het Hof verlangde concrete beoordeling heeft dus betrekking op een prognose van het verwachte verloop van de procedure na de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel. Volgens de verwijzende verlangt het Hof echter niet dat achteraf wordt beoordeeld of de enkele uitvaardiging van het Europees aanhoudingsbevel mogelijkwijs heeft geleid tot schending van het grondrecht van betrokkene op een onafhankelijke rechter.
- 29 Het ligt in de aard van de onderhavige zaak dat een beslissing op basis van een prognose niet mogelijk is, aangezien de procedure werd afgesloten door de uitspraak over de verklaring van uitvoerbaarheid in de bilaterale verhouding tussen de Bondsrepubliek Duitsland en de Republiek Polen.
- 30 Bijgevolg lijkt in casu alleen de beoordeling of de in de eerste fase vastgestelde schending van het beginsel van de rechtsstaat ook in een tweede stap gevolgen heeft gehad voor het concrete geval, in aanmerking te komen. Indien de rechterlijke onafhankelijkheid, zoals in het geval van de Republiek Polen in het onderhavige geding, in zijn geheel wordt beknot door structurele ingrepen in het gerechtelijk apparaat, is het ondenkbaar dat er procedures bestaan waarin de mogelijkheid van schending van het grondrecht op een eerlijk proces kan worden uitgesloten. Of de hervormingen van de rechterlijke macht, die op 7 augustus 2018

respectievelijk 16 juli 2019 reeds waren vastgesteld, in casu van invloed zijn geweest op de beslissing van de Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże, kan achteraf niet meer worden vastgesteld. De mogelijkheid dat zij van invloed zijn geweest, kan in ieder geval niet met de vereiste zekerheid worden uitgesloten.

- 31 Hieruit volgt dat een beoordeling of er sprake is van een specifieke schending van of een bedreiging voor grondrechten a fortiori niet is vereist wanneer de rechterlijke instantie van de tenuitvoerleggingslidstaat, die is verzocht om uitspraak te doen over de verklaring van uitvoerbaarheid, op grond van artikel 3, lid 4, van kaderbesluit 2008/909, gelezen in samenhang met artikel 2 VEU, weigert het vonnis te erkennen, omdat het gerechtelijk apparaat in de verzoekende lidstaat ten tijde van de uitspraak over de verklaring van uitvoerbaarheid niet langer volgens het in artikel 2 VEU neergelegde beginsel van de rechtsstaat functioneert.
- 32 De verwijzende rechter maakt geen opmerkingen bij de vierde prejudiciële vraag.